

RAN-1905000103030001
S.Y.LL.B. (Sem.-III) Examination March - 2026
Labour and Industrial Law-1
Time: 3 Hours]
[Total Marks: 100

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book. (2) Do not change question numbers. (3) Discuss appropriate Case-law and illustrations in support of answers.	Seat No.: Student's Signature
--	--

પ્ર-1. ઔદ્યોગિક વિવાદ ધારો, 1947 અન્વયે ચર્ચા કરો. **14**

- 1) કામદાર.
- 2) છટણી અને તેની પૂર્વશરતો.

અથવા

પ્ર-1. ઔદ્યોગિક વિવાદ ધારો, 1947ના હેતુઓ સમજાવી 'ઉદ્યોગ'ની વ્યાખ્યાને નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટના 'બેંગલોર વોટર સપ્લાય વિરુદ્ધ એ. રાજપ્પા'ના કેસની ત્રણ કસોટી સાહિત ચર્ચા કરો.

પ્ર-2. ઔદ્યોગિક વિવાદ ધારો, 1947 અન્વયે લેબર કોર્ટની રચના અને કલમ 11-એ માં આપેલ સત્તા અંગે ચર્ચા કરો. **14**

અથવા

પ્ર-2. સામુહિક સોદાગીરી એટલે શું? સામુહિક સોદાગીરીનો ખ્યાલ વિસ્તૃતમાં સમજાવી તેનો ભારતીય મજૂર કાયદામાં કેવી રીતે ઉપયોગ થયો છે?

પ્ર-3. બોમ્બે ઔદ્યોગિક સંબંધ ધારો-1946ના હેતુઓ અને જોગવાઈઓ સમજાવો. **14**

અથવા

પ્ર-3. બોમ્બે ઔદ્યોગિક સંબંધ ધારો-1946 હેઠળ સંઘના પ્રકારો જણાવી સંઘોની નોંધણી અંગેની જોગવાઈઓ સમજાવો.

પ્ર-4. કારખાના ધારો-1948 અન્વયે કારખાનાની વ્યાખ્યા આપી 'તંદુરસ્તી' અને 'કલ્યાણ' અંગેની જોગવાઈઓની ચર્ચા કરો. **14**

અથવા

પ્ર-4. 'બાળક' ની વ્યાખ્યા આપી, ફેક્ટરીમાં બાળકોના રોજગાર પર પ્રતિબંધ અંગે કારખાના ધારો-1948 અન્વયે ચર્ચા કરો.

- પ્ર-5. કારખાના ધારો-1948નો કાયદો કોને લાગુ પડે તે અંગેની ચર્ચા કરી આ કાયદા અન્વયે 'ઓવરટાઈમ'ની જોગવાઈઓ સમજાવો. 14
- અથવા**
- પ્ર-5. કામદાર વળતર ધારો, 1923ના કાયદાના મહત્વના લક્ષણો સમજાવો.
- પ્ર-6. કામદાર વળતર ધારો, 1923 અન્વયે 'હક્ક અને દાવા' અંગેની જોગવાઈઓની ચર્ચા કરો. 14
- અથવા**
- પ્ર-6. 'માલિકની વળતર ચુકવવા માટેની જવાબદારી' કામદાર વળતર ધારો, 1923 અન્વયે અપવાદ સહીત સમજાવો.
- પ્ર-7. ટૂંક નોંધ લખો. (ગમે તે બે) 16
- 1) હડતાળ અને તાળાબંદી (I.D. Act, 1947).
 - 2) આંશિક અને સંપૂર્ણ અસમર્થતા (E.C. Act, 1923).
 - 3) કબજેદાર (Factories Act, 1948).
 - 4) સંયુક્ત સમિતિ (B.I.R Act).

ENGLISH VERSION

- Q-1. Discuss in detail under Industrial Dispute Act, 1947. 14
- 1) Workman
 - 2) Retrenchment and its condition precedent
- OR**
- Q-1. Explain objects of industrial Dispute Act, 1947, Discuss definition of 'Industry with the triple test laid down by hon'ble Supreme Court in case of 'Bangalore water supply v/s A. Rajappa.
- Q-2. Discuss composition of labour court and its power given under section 11-A of Industrial Dispute Act, 1947. 14
- OR**
- Q-2. What is collective bargaining? Explain in detail the concept of collective bargaining and how it has been used in Indian Labour Laws?
- Q-3. Explain the objects and provisions under Bombay Industrial Relation Act, 1946. 14
- OR**
- Q-3. State the kinds of union and explain the provisions of registration of unions under Bombay Industrial Relation Act, 1946.
- Q-4. Examine the provisions regarding 'Health' and 'Welfare' under the Factories Act, 1948. 14

OR

- Q-4.** Define 'Child' and discuss restriction on employment of children in factory under Factories Act, 1948.
- Q-5.** Discuss the applicability of Factories Act-1948 and explain the provision regarding 'Overtime' under the Act. **14**
- OR**
- Q-5.** Salient features of the Employees' Compensation Act, 1923.- Explain.
- Q-6.** Discuss the provision regarding 'notice and claim' under the Employees' Compensation Act, 1923. **14**
- OR**
- Q-6.** "Employer's liability to pay the compensation" under the Employees' Compensation Act, 1923 with its exceptions- Explain
- Q-7.** **Write short notes. (Any Two)** **16**
- 1) Strike and Lockout (I.D.Act, 1947).
 - 2) Partial and total disablement (E.C. Act, 1923).
 - 3) Occupier (Factories Act, 1948).
 - 4) Joint committee (B.I.R Act, 1946).
-